

ÉMILE ZOLA

NELJÄ PÄIVÄÄ

Эмиль Золя

Neljä päivää

«Public Domain»

Золя Э.

Neljä päivää / Э. Золя — «Public Domain»,

Содержание

Emile Zola	5
I	6
Конец ознакомительного фрагмента.	11

Émile Zola

Neljä päivää

Emile Zola

Emile Zola syntyi Pariisissa huhtikuun 2:nä p:nä 1840. Hänen isänsä oli insinööri – Provençessa olevan Zola-kanavan rakentaja.

Ensimmäisen nuoruutensa Zola vietti Etelä-Ranskassa kunnes hänet pantiin kouluun Pariisiin. Läpikäytyään Lycée Saint-Louis'n rupesi hän apulaiseksi Hachetten kirjakauppaan. Kirjakauppa-apulaisena hän julkaisi ensimmäiset kaunokirjalliset kokeensa eräässä sanomalehdessä. Ensimmäisen kirjallisen voittonsa hän saavutti novellikokoelmallaan "*Contes à Ninon*", jonka hän julkaisi 1864. Seuraavana vuonna ilmestyi sielutieteellinen romaani "*La confession de Claude*", josta jo ilmeni kirjailijan erikoisluonne. "*Thérèse Raquin'issa*" (1867) ja "*Madeleine Férat'issa*" (1868) kirjailija käsittelee patologisia probleemeja naturalistiseen tapaan. Näissä romaaneissa ilmenee Zolan erinomainen kyky kuvata hämmästyttävän, säälimättömän totuudenmukaisesti ihmisluonnon yöpuolia.

1871 aloitti Zola romaanisarjansa "*Les Rougon-Macquart*", missä hän esittää erään toisen keisarikunnan aikuisen perheen vaiheet, kuvaten samalla tuon aikakauden tavat ja olot, sen koko sielullisen olemuksen. Sarjaan kuuluu kaksikymmentä romaaninidosta. Teos on mailmankirjallisuuden huomattavimpia aikaansaannoksia.

"Rougon-Macquart'in" jälkeen ilmestyi toinen romaanisarja, kaupunki-trilogia: "*Lourdes*", 1894, "*Rome*", 1896, "*Paris*", 1898. Vuonna 1899 hän aloitti taas uuden romaanisarjan, "*Neljä evankeliumia*", josta hän ennätti kuolemaansa ennen valmistaa vain kolme osaa: "*Fécondité*" (Hedelmällisyys), "*Travail*" (Työ) ja "*Vérité*" (Totuus).

Hänen kirjallisteoreettisista tutkielmistaan mainittakoon: "*Mes Haines*" (1866), "*Le roman expérimental*" (1881), "*Le naturalisme au théâtre*" (1881), "*Nos auteurs dramatiques*", "*Documents littéraires*". Näissä hän kehittää ja puolustele naturalismin teoriaa.

Zola on mestari huomioiden teossa. Pyrkimys totuudellisuuteen ei salli hänen säikkyä inhoittavankaan kuvaamista. Mutta huolimatta useinkin rumista yksityiskohdista, on hänen teostensa peruspohjana aina suurenmoinen, ihanteellinen, siveellinen aate.

Ei mikään välttä hänen terävät silmänsä, ihmissydämen salaisimmat sopukat hän näkee selvästi, hän tuntee tarkoin ihmisluonnon kätkeytyvät toimintavaikuttimet. Mutta vaikkakin hänen henkensä luo kaikkeen alhaiseen ja kurjaan räikeän valaistuksen, niin hän ymmärtää kaiken ja hänen sydämensä on täynnä sääliä. Huonoinkin, hyljättyinkin on vielä säälin arvoinen, hänkin kärsii, näkee nälkää, palelee – ihmisen velvollisuus on auttaa häntä. Zola saarnaa suurpiirteistä, lämminhenkistä altruismia.

Zolan totuuden ja oikeuden rakkaus oli järkkymätön. Tämä tunne pakoitti hänet sanomaan sanansa mailmankuulusta "Dreyfus-jutusta". Kesäkuun 13:nä 1898 hän "Aurore" – lehdessä julkaisi pelottavan kirjoituksensa "J'accuse" ("Minä syytän"). Hän syytti ministereitä, pääesikunnan upseereita, sotilastuomareita, syytti intohimoisesti, kaunopuheisesti, vakuuttavasti – Ranskan yleinen mielipide vihdoinkin heräsi ja tuomitsi syytetyt. Dreyfus-juttu otettiin uudelleen käsiteltäväksi ja Dreyfus vapautettiin.

Zola kuoli kaasumyrkytykseen 1902 – kesken runsashedelmäistä toimintaansa.

I

Kevät

Sinä päivänä alkoi aurinko yhtäkkiä noin kello viideltä aamulla iloisesti paistaa pieneen huoneeseen, joka oli asuntonani setäni Lazaren, Dourgesin kirkkoherran luona. Leveä keltainen auringonsäde lankesi suljetuille silmäluomilleni ja minä heräsin valoon.

Liidun valkeaksi maalattu huoneeni, jonka seinät ja huonekalut olivat valkeasta puusta, säteili iloa. Kävin akkunaan ja katselin, kuinka Durance-joki leveänä virtasi laakson tumman vihreyden keskitse. Ja raittiit tuulenhenkäykset hivelivät kasvojani, virran kohina ja puitten humina tuntui ikäänkuin kutsuvan minua.

Avasin hiljaa huoneeni oven. Ulos päästäkseni oli minun kuljettava setäni huoneen kautta. Hiivin varpaisillani eteenpäin peläten, että suurten kenkien narina herättäisi arvon miehen, joka nukkui vielä, kasvot hymyssä. Ja minä pelkäsin, että kirkon kello olisi alkanut soittaa Angelusta. Lazare setäni oli jo muutamia päiviä seurannut minua kaikkialle surullisen ja suuttuneen näköisenä. Hän olisi ehkä estänyt minua menemästä tuonne alas, virran rannalle, missä aijoin kätkeytyä rannan pajukkoon nähdäkseni, kun Babet, pitkä, tumma tyttö kulki ohi, hän, jonka sulous oli kevään koittaessa minulle selvinnyt.

Mutta setäni nukkui syvää unta. Tunsin melkein omantunnon vaivoja pettäessäni täten häntä ja hiipiessäni pakoon. Pysähdyin hetkiseksi katselemaan hänen tyyniä kasvojaan, jotka uni teki lempeämmiksi ja muistin liikutettuna päivää, jolloin hän tuli noutamaan minua kylmästä ja autiosta talosta, josta äitini hautajaissaattue oli lähtenyt. Kuinka paljon hellyyttä, kuinka paljon rakkautta ja viisaita sanoja hän olikaan siitä päivästä lähtien minulle antanut! Hän oli antanut minulle tietonsa ja hyvytensä, koko älynsä ja koko sydämensä.

Tunsin hetken aikaa halua huutaa hänelle:

– Nouskaa ylös, Lazare setä, menkäämme yhdessä kävelemään tuohon lehtokäytävään Durancen rannalle, jota te rakastatte. Raitis ilma ja aamuaurinko virkistävät teitä. Saattepa nähdä miten hyvä ruokahalu meillä on palattuamme!

Mutta entä Babet, joka tulisi virralle, ja jota en saisi nähdä heleässä aamu-puvussa? Setäni olisi mukana, minun täytyisi luoda silmäni maahan. Hienossa ruohikossa pajun alla vatsallani loikoen olisi minun niin hyvä olla! Tunsin kaihon hiipivän sydämeeni ja hiivin hiljaa hengitystäni pidätellen ovelle. Menin portaita alas ja aloin juosta kuin mieletön toukokuun aamun suloisessa lämpimässä.

Taivaanrannalla oli taivas aivan valkoinen, vain siellä täällä vivahtaen hyvin kauniiseen siniseen ja vaaleanpunaiseen. Kalpea aurinko muistutti suurta hopealamppua, jonka säteet virtasivat kuin valosade Duranceen. Ja leveä ja tyyni virta levittelihe laiskasti punaisella hiekallaan kulkien laakson päästä päähän, muistuttaen sulaa metallia. Lännessä loi matala ja terävähuippuinen kukkulajono vaalealle taivaalle sinipunertavia täpliä.

Jo kymmenen vuotta olin asunut tässä syrjäisessä kolkassa. Kuinka monta kertaa olikaan Lazare setä saanut odottaa minua latinantunnille! Tuo arvon mies tahtoi tehdä minusta oppineen. Mutta minä olin Durancen toisella rannalla, hätyyttelin harakoita, keksin kukkulan, jolla en vielä ollut kiipeillyt. Kotiin palattuani sain nuhteita: latina oli unohtunut, setä raukkani torui minua housujeni repimisestä ja hän vapisi, kun hän välistä näki, että ihoonkin oli tullut pieniä naarmuja. Laakso oli minun, juuri minun, olin sen valloittanut jaloillani, olin sen oikea omistaja rakkauden oikeudella. Ja kuinka rakas olikaan minulle tämä virran osa, nämät kaksi penikulmaa Durancea ja kuinka hyvin me ymmärsimmekään toisiamme! Tunsin rakkaan virtani kaikki oikut, sen huonon- ja hyvän-tuulenuuskaukset, sen päivän joka hetki vaihtelevan ulkonäön.

Kun tänä aamuna tulin veden partaalle, tulin aivan häikäistyksi nähdessäni kuinka tyyni ja valkea se oli. Se ei ollut vielä milloinkaan näyttänyt niin iloiselta. Minä pujahdin nopeasti pajujen alle,

avoimelle paikalle, jossa auringonsäteet karkeloivat mustassa ruohossa. Kävin loikomaan vatsalleni ja katselin tarkasti kuulostaen oksien välistä polkua, josta Babetin piti tulla.

– Kuinka sikeästi Lazare setä mahtaakaan nukkua! ajattelin.

Ja minä oikaisin pitkin pituuttani sammalille. Aurinko paahtoi lämpimästi selkääni, mutta rintani, joka oli ruohikkoa vasten, oli aivan kostea.

Oletteko milloinkaan aivan läheltä katsellut ruohoa, silmät heinänkorsien tasalla? Babetia odottaessani tutkin katseillani arvelematta ruohomätästä, joka oli todella kokonainen maailma. Siinä oli katuja, poikkikatuja, toreja, kokonaisia kaupunkeja. Pohjimmaisena oli suuri tumma läjä, jossa menneen keväiset lehdet surullisesti mätänivät, hennot korret ylenivät maasta, pitenivät, koukistuivat siroisti. Siellä oli hoikkia pylväikköjä, kirkkoja, aarniometsiä. Näin kahden pienen hyönteisen käyskentelevän tässä äärettömyydessä, ne olivat varmaan eksyksissä sillä ne vaelsivat pylväiköltä toiselle, kadulta kadulle levottoman ja huolestuneen näköisinä.

Juuri sillä hetkellä näin kohottaessani katseeni ylhäällä polulla Babetin valkeat hameet mustaa maata vasten. Tunsin hänen harmaan valkokukikkaan karttuunihameensa. Painauduin syvemmälle ruohikkoon, tunsin kuinka sydämeni sykki maata vasten, niin että miltei hieman kohosin maasta joka sykkähdyksellä. Rintaani poltti, nyt en enää tuntenut aamukastetta.

Nuori tyttö tuli kevyesti polkua alas. Hänen hameensa viistivät maata ja heiluivat ihastuttavasti. Näin hänet kiireestä kantapäähän, aivan suoraryhtisenä ylpeässä ja onnellisessa suloudessaan. Hän ei tiennyt, että minä olin pajujen alla, hän käveli huolettomana välittämättä tuulesta, joka kohotti hänen hameensa helmaa. Näin hänen jalkansa, jotka sipsuttivat nopeaan, nopeaan ja osan hänen valkoisten sukkiensa peittämästä nilkastaan, joka oli käden paksuinen ja sai minut suloisesti ja kiusallisesti punastumaan.

Ah, silloin en nähnyt enää mitään, en Durancea, en pajuja, en valkeata taivasta. Annoin palttua laaksolle. Se ei enää ollut hyvä ystävä, sen ilot ja surut jättivät minut aivan kylmäksi. Mitä huolin tovereistani, kallioista ja kukkuloiden puista! Virta saattoi minun puolestani muitta mutkitta suoria tiehensä jos tahtoi, minä en olisi sitä kaivannut.

Ja kevät, minä en välittänyt keväästäkään! Se olisi voinut viedä pois auringon, joka lämmitti selkääni, lehdikkönsä, säteensä, koko toukokuisen aamunsa, ja minä olisin jäänyt loikomaan haltioissani katsellen Babetia, joka kulki polkua pitkin häilytellen suloisesti hameitaan. Sillä Babet oli sydämessäni saanut laakson sijan, Babet oli itse kevät. En ollut milloinkaan häntä puhutellut. Me punastuimme molemmat kun katsoimme toisiimme Lazare sedän kirkossa. Olisin voinut vannoa, että hän ei voinut minua sietää.

Tänä päivänä hän jutteli hetkisen pesijättärien kanssa. Hänen hopeanheleä naurunsa yhtyneenä Durancen kohinaan kuului piilopaikkaani. Hän kumartui ammentamaan vesitilkkasen nyrkkiinsä, mutta ranta oli korkea, Babet oli vähällä pudota ja piti kiinni ruohosta.

Outo väristys jähmetytti vereni. Nousin äkkiä ja tuntematta kainoutta, punastumatta juoksin nuoren tytön luo. Hän katsoi minuun säikähtyneenä, sitten hän hymyili. Minä kumarruin ollen vaarassa pudota. Onnistuin saamaan oikean käteni, jonka sormet pusersin yhteen, täyteen vettä. Ja minä tarjosin Babetille tätä omituista pikaria kehoittaen häntä juomaan.

Pesijättäret nauroivat. Babet oli hämillään eikä uskaltanut ottaa vastaan, hän epäröi, pää puoleksi pois päin kääntyneenä. Viimein hän teki päätöksensä, lähensi suloisesti huulensa sormieni päihin – mutta hän oli liian kauvan viivytellyt, vesi oli haihtunut. Silloin hän purskahti nauramaan, tuli lapselliseksi ja minä näin kyllä, että hän piti minua pilkkanaan.

Minä olin kovin hämilläni. Kumarruin uudelleen. Tällä kertaa ammensin vettä molemmin käsin ja kiiruhdin viemään ne Babetin huulille. Hän joi, ja minä tunsin hänen suunsa kosketuksen lämmön, joka nousi käsivarttani pitkin rintaani ja pani sen hehkumaan.

– Kuinka Lazare setä mahtaneekaan nukkua! sanoin aivan hiljaa itsekseni.

Näin saneessani huomasin mustan varjoni vieressäni ja kääntyessäni näin setä Lazaren omassa persoonassaan muutaman askeleen päässä – hän katsoi vihaisen näköisenä Babetia ja minua. Hänen

kauhtanansa näytti aivan valkoiselta auringonpaisteessa; hänen silmissään oli moitetta, joka herätti minussa halun itkeä.

Babet pelästyi kovin. Hän punastui, hän kiiruhti pois sopertaen:

– Kiitos, herra Jean, kiitän teitä.

Minä kuivasin märkiä käsiäni ja seisoin hämilläni, liikkumattomana Lazare sedän edessä.

Tuo arvon mies seisoi käsivarret ristissä, yksi kauhtanansa kulma kohotettuna ja katseli Babetia, joka päättään kääntämättä juoksi polkua ylös. Kun Babet oli kadonnut pensasaitojen taa, loi hän katseensa minuun, ja minä näin hänen lempeillä kasvoillaan surullisen hymyilyn.

– Jean, sanoi hän, tule, kävelkäämme suuressa lehtokäytävässä.

Aamiainen ei ole vielä valmis. Meillä on puolituntinen aikaa.

Hän lähti kävelemään hiukan laahaavin askelin, välttämällä kasteisia heinänkorsia. Hänen kauhtanansa, jonka helma viisti maata, kahisi hiljaa. Hänellä oli rukouskirja kainalossa, mutta hän oli unohtanut aamuluettavansa ja hän kulki kumarassa, uneksien, puhumatta sanaakaan.

Hänen äännettömyytensä teki minut alakuloiseksi. Hän oli tavallisesti puhelias. Joka askeleelta levottomuuteni kasvoi. Varmaan oli hän nähnyt minun antavan Babetille juoda. Jumalani, mikä näky! Nuori tyttö, joka nauraen ja punastuen kosketti huulillaan sormenpäitäni, ja minä, joka seisoin varpaillani, kädet ojennettuina ja kumarruin aivankuin häntä suudellakseni. Nyt tuntui minusta tekoni hirvittävän rohkealta. Ja koko arkuuteni palasi. Ihmettelin, kuinka olin saattanut uskaltaa antaa suudella sormiani niin suloisella tavalla.

Ja Lazare setä, joka ei puhunut mitään, ja joka yhä käveli edessäni luomatta katsettakaan vanhoihin puihin, joita hän rakasti! Varmaankin hän valmisti rangaistussaarana. Hän kuletti minut suureen lehtokäytävään vain saadakseen rauhassa torua minua. Sitä kestäisi ainakin tunnin: aamiainen jäähtyisi, minä en voisi palata virran partaalle uneksimaan poltosta, jonka Babetin huulet olivat jättäneet käsiini.

Me olimme tulleet suureen käytävään. Tämä leveä ja lyhyt lehtokäytävä kulki yhdensuuntaisesti virran kanssa. Sen muodostivat suuret, onttorunkoiset tammet, jotka levittivät valtavia, korkeita oksiaan. Puitten alla kattoi maan hieno ruoho ja aurinko, joka pilkisti lehtien lomitse, kirjaili tämän ruohomaton punertavalla kullalla. Loitompana levisi ylt'ympäri heleänvihreitä vainioita.

Kääntymättä, muuttamatta askeleitaan kulki setäni käytävän päähän asti. Siellä hän pysähtyi ja minä asetuin hänen viereensä ymmärtäen, että kauhea hetki oli tullut.

Virta teki äkkinäisen mutkan, pieni rintavarustus teki käytävän päästä jonkunlaisen penkereen. Tästä varjoisasta paikasta näkyi aurinkoinen laakso. Tasanko laajeni avarana eteemme useamman penikulman laajuudelta. Aurinko nousi taivaalle, jossa aamun hopeaiset säteet olivat vaihtuneet kultavirraksi; häikäisevät valonsäteet hiipivät taivaanrannalta, pitkin kukkuloita ja levisivät tasangolle kuin tulipalon hehku.

Oltuaan hetkisen hiljaa, kääntyi Lazare setä minun puoleeni.

– Hyvä Jumala, nyt tulee saarna! ajattelin minä.

Ja minä painoin pääni alas. Setäni osoitti kädenliikkeellä laaksoa, sitten hän kääntyi ja sanoi hitaasti:

– Katsohan Jean, tuo on kevät. Maa iloitsee, poikani, ja minä olen tuonut sinut tänne, tämän valomerren ääreen näyttääkseni sinulle kevätajan ensimmäiset hymyilyt. Katso, mikä loisto ja mikä viehkeys! Laaksosta kohoaa lämpimiä tuoksujia, jotka hivelevät kasvojamme kuin elämän henkäys.

Hän vaikenä ja näytti uneksivan. Olin kohottanut hämmästyneenä otsani hengittäen helpommin. Setäni ei saarnanutkaan.

– Nyt on kaunis aamu, jatkoi hän, aamu, joka on nuoruuden. Sinun kahdeksantoista vuottasi sopivat mainiosti tähän vehreyteen, joka on tuskin kahdeksantoista päivän vanha. Kaikkiällä loistaa ja tuoksuu, eikö totta? Suuri laakso on sinusta autuuden asuinsija: virta on olemassa antaakseen sinulle viileyttä, puut luodakseen sinulle varjoa, vainiot huokuakseen sinulle hellyyttä, taivas itse syleilläkseen

taivaanrantaa, jota sinä tutkit toivoen ja kaivaten. Kevät kuuluu sinun ikäisillesi poikasille. Se opettaa pojille, miten tulee antaa nuorille tytöille juoda.

Painoin uudelleen pääni alas. Varmasti oli Lazare setä nähnyt minut.

– Minunlaiseni vanha ukko, jatkoi hän, vasta osaa oikein arvostella kevään ihanuutta. Minä, Jean parkani, rakastan Durancea, koska se kostuttaa näitä vainioita ja elähyttää koko laaksoa; rakastan puiden nuorta lehtipukua, koska se ennustaa kesän ja syksyn hedelmiä, rakastan taivasta, koska se on meille laupias ja lämmöllään kiirehtää maan hedelmällisyyttä. Minun olisi kerran pitänyt sanoa tämä sinulle, sanon sen sinulle mieluummin tänään, tällä aamuhetkellä. Itse kevät antaa sinulle opetuksen. – Maa on laaja työpaja, jossa ei milloinkaan pidetä joutoajoja. Katso tätä kukkaa jalkojemme juuressa: sinä huomaat siinä vain tuoksun, minä näen siinä työtä, se täyttää tehtävänsä luodessaan osansa elämää, pienen mustan siemenen, joka ensi keväänä vuorostaan tekee työtä. Ja nyt, katso aavaa taivaanrantaa. Kaikki tämä ilo on vain luomisen iloa. Vainiot hymyilevät, ne alkavat ikuisen toimintansa. Kuuletko tällä hetkellä kuinka luonto hengittää voimakkaasti, äänekkäästi ja kiirehtien? Lehdet huokaavat, kukat kiirehtivät, vilja kasvaa lakkaamatta, kaikki kasvit, jokainen ruokokorsi kilpailee siitä kuka nopeimmin kasvaa, ja virran liikkuva vesi auttaa yhteistyötä ja nuori aurinko, joka nousee taivaalle, elähyttää työntekijäin ikuista aherrusta.

Setäni pakoitti minut tällöin katsomaan häntä silmiin. Hän jatkoi:

– Sinä ymmärrät, Jean, mitä ystäväsi kevät sanoo. Se on nuoruus, mutta se valmistaa kypsyiden aikaa, sen hymyily on vain työniloa. Kesä tulee olemaan voimaa uhkuva, syksy hedelmällinen, sillä kevät laulaa tällä hetkellä täyttäessään ripeästi tehtävänsä.

Minä olin kovin hämilläni. Ymmärsin Lazare setääni. Hän piti minulle sittenkin nuhdesaarnan, jossa hän sanoi, että olin laiskuri ja että työnteon hetki oli tullut.

Setäni näytti olevan yhtä hämillään kuin minäkin. Epäröityään hetkisen sanoi hän hiukan sopertaan:

– Jean, sinä olet tehnyt väärin, kun et ole tullut kertomaan minulle kaikkea... Koska sinä rakastat Babetia ja koska Babet rakastaa sinua...

– Babet rakastaa minua! huudahdin minä

Setäni teki kärsimättömän liikkeen.

– Niin, niin. En tarvitse uutta tunnustusta... Hän itse on sen minulle tunnustanut.

– Hän on sen teille tunnustanut, hän on sen teille tunnustanut!

Ja minä hyökkäsin äkisti Lazare sedän kaulaan.

– Oi kuinka olen iloinen! lisäsin minä... En olisi milloinkaan puhunut hänelle, se on tosi... Hän on sanonut sen teille ripillä, eikö totta?.. Milloinkaan en olisi uskaltanut häneltä kysyä rakastaako hän minua, milloinkaan en olisi saanut sitä tietää... Oi, kuinka olen teille kiitollinen!

Lazare setä oli aivan punainen. Hän tunsu, että oli menetellyt taitamattomasti. Hän oli luullut, etten ensi kertaa ollut yhdessä nuoren tytön kanssa ja siten antoi hän minulle varmuuden, kun en vielä uskaltanut uneksia toivostakaan. Hän vaikenä nyt vuorostaan ja minä tulin kaunopuheiseksi.

– Ymmärrän kaikki, jatkoin minä. Te olette oikeassa, minun täytyy tehdä työtä ansaitakseni Babetin. Mutta saattepa nähdä kuinka rohkea minä olen... Oi kuinka te olette hyvä Lazare setä ja kuinka hyvin te puhutte! Ymmärrän mitä kevät puhuu, tahdon, että minunkin kesäni on oleva voimakas, syksyni hedelmällinen. Täällä on hyvä olla, täältä näkyy koko laakso; minä olen nuori kuten se, tunnen itsessäni nuoruuden, joka pyrkii täyttämään tehtävänsä...

Setäni tyyntyi minua.

– Hyvä on, Jean, sanoi hän. Olen kauvan toivonut tekeväni sinusta papin ja siinä tarkoituksessa olen myös antanut sinulle opetusta. Mutta se, mitä olen tänä aamuna nähnyt virran partaalla, pakoittaa minut luopumaan rakkaimmasta toiveestani. Taivas ohjaa meidän askeleitamme. Sinä tulet rakastamaan Jumalaa toisella tavalla... Sinä et saa jäädä tähän kylään, tahdon että palaat vasta iän ja työn kypsyttämänä. Olen valinnut sinulle kirjaltajan ammatin, tietosi tulevat olemaan sinulle hyödyksi. Muuan ystäväni, eräs kirjanpainaja Grenoblessa odottaa sinua ensi maanantaina.

Minut valtasi levottomuus.

– Ja minä palaan mennäkseni naimisiin Babetin kanssa? kysyin minä.

Setäni hymyili tuskin huomattavasti. Vastaamatta suoraan hän sanoi:

– Kaikki muu on taivaan huomassa.

– Taivas olette te, minä uskon hyvyyteenne. Oi setäni, pitäkää huolta, ettei Babet unohda minua.

Minä teen työtä hänen tähtensä.

Silloin Lazare setä osoitti vielä kerran laaksoa, joka tulvehti valosta, kuumana ja kultaisena.

– Siinä on toivo, sanoi hän. Älä ole niin vanha kuin minä, Jean. Unohda saarnani, ole tietämätöin kun tämä laakso. Se ei ajattele syksyä, se nauttii omasta ilostaan, se tekee työtä huoletonna ja rohkeana. Se toivoo.

Ja me palasimme pappilaan kävellen hitaasti auringon kuivaamassa ruohikossa, keskustellen liikutettuina läheisestä erostamme. Aamiainen oli jäähtynyt, niinkuin olin arvannut, mutta siitä minä vähän välitin. Sain kyynleet silmiini joka kerran kuin katsoin Lazare setää. Ja Babetia muistaessani sydämeni sykki tykehtyäkseen.

En muista, mitä tein lopun päivää. Luulen, että menin loikomaan pajujen alle virran partaalle. Setäni oli oikeassa, maa työskenteli. Kallistaessani korvaani nurmikkoon olin kuulevinani yhtämittaista huminaa. Silloin uneksin elämästäni. Painautuneena ruohikkoon kuvittelin elämää täynnä työntekoa Babetin ja Lazare sedän rinnalla. Maan elinvoimainen nuoruus oli täyttänyt rintani, jota painoin lujasti maaemoa vasten ja oli hetkiä, jolloin kuvittelin olevani yksi voimakkaista pajuista ympärilläni. Illalla en voinut syödä päivällistä. Setäni ymmärsi epäilemättä ajatukset, jotka minua tukehuttivat, sillä hän ei ollut huomaavinaan ruokahalunpuutettani. Heti kun saatoin nousta pöydästä, kiiruhdin jälleen ulos hengittämään raitista ilmaa.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.